

ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

(Άρθρο 23(3)(β)(ι) του Ν. 33/64 – Μεταβατικές Διατάξεις)

(Έφεση Κατά Απόφασης Διοικητικού Δικαστηρίου Αρ. 158/2018)

22 Απριλίου, 2024

[ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ΣΑΝΤΗΣ, ΚΑΛΛΙΓΕΡΟΥ, Δ/ΣΤΕΣ]

ΑΡΧΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ,

Εφεσείοντες,

v.

- 1) ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
- 2) ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ,

Εφεσίβλητων.

Σ. Μαζούτη (κα), για Τάσος Παπαδόπουλος & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε., για τους Εφεσείοντες.

Β. Χριστοφόρου (κα), Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για τους Εφεσίβλητους.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Δ.: Η ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου

θα δοθεί από τον **Σάντη, Δ.**

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΑΝΤΗΣ, Δ.: Με την κρινόμενη έφεση, οι Εφεσεύοντες/Αιτητές (*«οι Εφεσεύοντες»*) στις συνεκδικασθείσες Προσφυγές 5651/13 και 6297/13 ημερομηνίας 28.11.13 και 22.10.13 αντιστοίχως (*«οι Προσφυγές»*), αμφισβητούν (με οκτώ λόγους έφεσης) το σωστόν της απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου (*«το Πρωτόδικο Δικαστήριο»*) να τις απορρίψει.

Προτού εισδύσουμε στα γεγονότα, παρεμβάλλουμε τρεις επισημάνσεις.

Πρώτον, οι *Προσφυγές* συνεκδικάστηκαν μετά από πρόταση του *Πρωτόδικου Δικαστηρίου*, και με τη σύμφωνη γνώμη των διαδίκων αφού (κατά την άποψη του *Πρωτόδικου Δικαστηρίου* ως αυτή καταγράφηκε στην απόφαση) οι δύο *προσβαλλόμενες πράξεις* ήσαν συναφείς *«... ως απόρροια η 6297/2013 της 5651/2013»* (το απόσπασμα είναι αυτούσιο όπως και τα άλλα που έπονται).

Δεύτερον, η Primetel Plc (*«η Primetel»*), που εμφανιζόταν πρωτοδίκως (και στην παρούσα έφεση) ως Ενδιαφερόμενο Μέρος, την 25.5.23 ειδοποίησε το παρόν Δικαστήριο (και τους διαδίκους) πως *«... δεν επιθυμεί να συνεχίσει να εμφανίζεται πλέον στη διαδικασία»*, όπερ και εγένετο.

Τρίτον, κατά την ακρόαση της έφεσης οι *Εφεσεύοντες* απέσυραν τους λόγους έφεσης 8 και 9, με επακόλουθο να παραμένουν προς εξέταση οι *λόγοι έφεσης 1-7 και 10*.

Προχωρούμε στα γεγονότα.

Την 6.11.08 η *Primetel* υπέβαλε καταγγελία προς τους *Εφεσίβλητους* κατά των *Εφεσιόντων* για παράβαση του *Άρθρου 6 του Περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου 13(Ι)/08 («ο Ν.13(Ι)/08»)*.¹

Η καταγγελία εξετάστηκε από τους Καθ' ων η Αίτηση/Εφεσίβλητους («οι *Εφεσίβλητοι*») την 7.11.08, με αυτούς να αποφασίζουν ότι δικαιολογείται σχετικώς η διενέργεια προκαταρκτικής έρευνας για τα πράγματα.

Μετά από απόφαση της Πλήρους Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην *Εχxon Mobil Cyprus Ltd και Άλλων ν. Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού (2011) 3(A) Α.Α.Δ. 449* - και την ανάκληση της προγενέστερης απόφασης τους - οι *Εφεσίβλητοι* την 26.1.12 κατέληξαν, ξανά, στη διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας.

¹ «6.-(1) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα -

(α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής·

(β) τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών·

(γ) την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση·

(δ) την εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, εκ της φύσεώς τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών.

(2) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτή ή αυτές μία επιχείρηση, η οποία κατέχει θέση πελάτη, προμηθευτή, παραγωγού, αντιπροσώπου, διανομέα ή εμπορικού συνεργάτη τους, ακόμη κι ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών, και δε διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνίσταται ιδιαίτερα στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων».

Την 5.6.13 η *Primetel* στο πλαίσιο της καταγγελίας κατά των *Εφεσειόντων*, αιτήθηκε προς τους *Εφεσίβλητους* την έκδοση προσωρινών μέτρων εναντίον των *Εφεσειόντων* για «... πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(β) και 6(2) ...» του **N.13(I)/08**.

Την 13.6.13 οι *Εφεσίβλητοι* εξέδωσαν το ζητηθέν προσωρινό διάταγμα κατά των *Εφεσειόντων* δυνάμει των **Άρθρων 23(2)(θ) και 28 του N.13(I)/08** («το Προσωρινό Διάταγμα»), με το οποίο οι τελευταίοι διατάσσονται όπως (με την αναφορά στους *Εφεσείοντες* να αποτυπώνεται στον ενικό):

«[...] α) μην τερματίσει στις 17/6/2013 την μεταξύ αυτής και της *Primetel* Συμφωνία με ημερομηνία 8/2/2008 ("Agreement for the right of Use Provision of Capacity Using the Minerva Sea Cable System") και τη Συμφωνία με ημερομηνία 5/11/2009 με τον αυτό τίτλο λόγω της μη εξόφλησης από μέρος της *Primetel* του εκδοθέντος τιμολογίου ύψους 526.500 ευρώ, το οποίο κατέστη πληρωτέο και να μην ανακτήσει την υπό αναφορά χωρητικότητα, και

β) επαναφέρει και επανασυνδέσει με τον ενδεδειγμένο τεχνικό ή άλλο τρόπο την χωρητικότητα επί της οποίας η *Primetel* αγόρασε δικαίωμα χρήσης από την ΑΤΗΚ στο καλωδιακό σύστημα MINERVA δυνάμει των ως άνω Συμφωνιών και την οποία η ΑΤΗΚ έχει αποσυνδέσει ήδη από τις 3/6/2013.

Ο υπό β) όρος θα εκπληρωθεί υπό την προϋπόθεση ότι η εταιρεία *Primetel* θα καταβάλει το οφειλόμενο ποσό των 526.500 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.) πλέον ενδεχόμενο κόστος επανασύνδεσης, όπως παρακάτω:

- i) Η *Primetel* καταβάλει στην ΑΤΗΚ το ποσό των 263.250 ευρώ μέχρι και τις 30/6/2013 πλέον το ενδεχόμενο κόστος επανασύνδεσης. Με την καταβολή του εν λόγω ποσού, η ΑΤΗΚ υποχρεούται να προβεί σε άμεση και χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση εκπλήρωση του υπό β) όρου, και
- ii) Η *Primetel* καταβάλει στην ΑΤΗΚ το υπόλοιπο ποσό συνολικού ύψους 263.250 ευρώ σε δύο ισόποσες δόσεις, με την πρώτη πληρωτέα μέχρι τις 31/7/2013 και τη δεύτερη πληρωτέα μέχρι τις 31/8/2013.

Σε περίπτωση κατά την οποία η *Primetel* δεν ανταποκριθεί πλήρως στις ως άνω περιγραφόμενες υποχρεώσεις της, το παρόν διάταγμα πάυει να ισχύει [...]».

Την 19.6.13 οι *Εφεσεΐοντες* καταχώρισαν την *Προσφυγή 5651/13* ζητώντας ακύρωση της παραπάνω απόφασης για το *Προσωρινό Διάταγμα*.

Την 22.10.13 η *Primetel* πληροφόρησε τους *Εφεσίβλητους* ότι πλήρωσε ποσό που αντιστοιχούσε στο μισό του οφειλόμενου προς τους *Εφεσεΐοντες* αποβλέποντας στην εντός εικοσιτετραώρου επαναφορά και επανασύνδεση της χωρητικότητας που είχε αποσυνδεθεί από τους *Εφεσεΐοντες*.

Η *Primetel* ενημέρωσε τους *Εφεσίβλητους* (την 22.10.13), ότι παρόλο που είχε παρέλθει η τεθείσα προθεσμία, οι *Εφεσεΐοντες* δεν προχώρησαν με την επανασύνδεση, αποφεύγοντας συν τοις άλλοις συστηματικώς κάθε προσπάθεια επικοινωνίας.

Ζήτησε επίσης από τους *Εφεσίβλητους* να ενεργοποιήσουν το **Άρθρο 28(4) του Ν.13(Ι)/08**² και λάβουν τα χρειαζόμενα μέτρα για συμμόρφωση των *Εφεσεΐόντων* προς την απόφαση των *Εφεσίβλητων*.

Στα πολλά, και έπειτα από ανταλλαγή αλληλογραφίας, σειρά συναντήσεων και άλλες συναφείς διαδικασίες, οι *Εφεσίβλητοι* αποφάσισαν την 5.9.13 ότι οι *Εφεσεΐοντες* «... από την 1/7/2013 έως και τις 8/8/2013 ...» παρέλειψαν να

² «(4) Η Επιτροπή δύναται να επιβάλλει στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων διοικητικό πρόστιμο μέχρι πέντε επί τοις εκατόν (5%) του μέσου ημερήσιου κύκλου εργασιών κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος για κάθε ημέρα παράλειψης αυτής να συμμορφωθεί πλήρως με την απόφαση της Επιτροπής για λήψη προσωρινών μέτρων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό».

συμμορφωθούν προς το *Προσωρινό Διάταγμα*, και ως εκ τούτου επέβαλαν σε αυτούς «... διοικητικό πρόστιμο ύψους €17,000 για κάθε ημέρα παράλειψης συμμόρφωσης ... με το υπό αναφορά *Προσωρινό Διάταγμα* ...», με το «... ολικό ποσό του διοικητικού προστίμου ανέρχεται για τις 39 ημέρες που διήρκησε η μη συμμόρφωση στα €663.000 ...», καλώντας τους συνάμα όπως «... μέσα σε τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης καταβάλετε ... την πιο πάνω χρηματική ποινή».

Όλα τούτα, μαζί με κάποια άλλα παρεμφερή θέματα, κοινοποιήθηκαν από τους *Εφεσίβλητους* προς τους *Εφεσείοντες* με επιστολή ημερομηνίας 12.9.13.

Την 22.10.13, οι *Εφεσείοντες* καταχώρισαν την *Προσφυγή* 6297/13, αιτούμενοι όπως η ως άνω απόφαση ημερομηνίας 5.9.13 (για επιβολή διοικητικού προστίμου) ακυρωθεί ως παράνομη.

Το *Πρωτόδικο Δικαστήριο*, εξετάζοντας τα τεθέντα ζητήματα, απέρριψε την *Προσφυγή* 5651/13 ως απαράδεκτη ένεκα «... κατάργησης της δίκης ...», και την *Προσφυγή* 6297/13, αφού, ως κατέγραψε, καμιά επί της ουσίας θέση των *Εφεσεϊόντων* δεν μπορούσε να πετύχει.

Πράττοντας τοιουτοτρόπως, *Πρωτόδικο Δικαστήριο* έκρινε ότι η απόφαση των *Εφεσίβλητων* να εκδώσουν το *Προσωρινό Διάταγμα* (στην *Προσφυγή* 5651/13) ήταν εκτελεστή και πως οι *Εφεσείοντες* είχαν το απαιτούμενο έννομο συμφέρον κατά την έκδοση της, ωστόσο από την 5.3.15 οπότε και «... εκδόθηκε

η τελική απόφαση των καθ' ων η αίτηση η ενδιάμεση απόφαση που προηγήθηκε έπαυσε να έχει οποιαδήποτε ισχύ δηλαδή, έληξε».

Το Πρωτόδικο Δικαστήριο προσέθεσε και τούτα:

«[...] Έχω τη γνώμη ότι δεν μπορεί να ιδωθεί διαφορετικά το ζήτημα εφόσον, όπως ανέφερα και πιο πάνω, η έκδοση απόφασης προσωρινών μέτρων έγινε μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου μέρους στα πλαίσια καταγγελίας που είχε υποβάλει και στη βάση των ίδιων περιστατικών που αποτελούσαν το αντικείμενο εξέτασης της καταγγελίας. Η απόφαση επιβολής προσωρινών μέτρων σκοπό είχε την διατήρηση της τότε υπάρχουσας νομικής και πραγματικής κατάστασης μέχρι να ολοκληρωθεί η εξέταση της καταγγελίας. Συνεπώς, με την έκδοση απόφασης επί της καταγγελίας η προσβαλλόμενη με την Προσφυγή 5651/2013 πράξη, έληξε [...].»

Το Πρωτόδικο Δικαστήριο σημειώνοντας πως το έννομο συμφέρον πρέπει να υφίσταται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, ήτοι «... κατά την παραγωγή της διοικητικής πράξης, κατά την άσκηση προσφυγής και κατά το στάδιο συζήτησης της υπόθεσης ...», και ότι τούτο δυνατόν να εκλείψει αν η προσβαλλόμενη πράξη θεωρείται εξαφανισμένη εξ αρχής όταν ανακληθεί, ακυρωθεί, καταργηθεί ή λήξει χρονικά «... ως η υπό εξέταση περίπτωση», υπογράμμισε και τα εξής:

«[...] Η εξακολούθηση της δίκης είναι δυνατή μόνο όταν παραμένει κατάλοιπο ζημίας από την πράξη που εξαφανίστηκε ή ανακλήθηκε ή ακυρώθηκε ή καταργήθηκε ή έληξε χρονικά. Η ζημία αυτή θα πρέπει να προέκυψε πριν από την εξαφάνισή της ή την ανάκληση, ακύρωση, κατάργηση ή χρονική λήξη και δυνατό να διεκδικηθεί με αγωγή στη βάση του Άρθρου 146.6 του Συντάγματος για την οποία, όμως, προϋπόθεση είναι η έκδοση ακυρωτικής απόφασης στα πλαίσια της διοικητικής δίκης. Συνεπώς, το βάρος απόδειξης του ότι παρέμεινε ζημία το φέρει ο αιτητής (Παπαδόπουλος ν. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 973, Στράκκα Λτδ ν. Δημοκρατίας (1991) 3 Α.Α.Δ. 643, Μιχαηλίδης ν. Δημοκρατίας (2011) 3 Α.Α.Δ. 33).

Όπως αναφέρθηκε στην υπόθεση Ζηντίλη ν. Δημοκρατίας, ECLI:CY:AD:2015:D372, Υπόθεση Αρ. 509/2013, 26.5.2015:

«Πρέπει να γίνεται αναφορά στο κατάλοιπο ζημίας όχι ως θεωρητικό εγχείρημα, αλλά ως ενδεχομένως πραγματική συνέπεια, έστω και εκ πρώτης όψεως (Αφρόκηπος Ατδ ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 281, Πορίσματα Νομολογίας 1929-1959, σελ. 242-243 και Slevoslan Stoyanov ν. Δημοκρατίας, Υπόθεση Αρ. 1406/2011, 31.5.2012.»

Το κατάλοιπο ζημίας που επικαλούνται οι αιτητές στη συμπληρωματική γραπτή τους αγόρευση, αφορά στην καταβολή του προστίμου που τους επιβλήθηκε στα πλαίσια εξέτασης παρακοής το οποίο, εν πάση περιπτώσει, αποτελεί αντικείμενο της προσφυγής 6297/2013 και η αρχή που καθιερώνεται, κατά τους αιτητές, μέσα από την επίδικη απόφαση ότι στα πλαίσια του δικαίου του ανταγωνισμού ο προμηθευτής υποχρεούται να επαναδιαπραγματεύεται τους συμφωνημένους όρους πληρωμής ή να δίδει πίστωση στον αγοραστή όταν αυτός δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στις συμβατικές του υποχρεώσεις.

Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του κατάλοιπου ζημίας που επικαλούνται, κρίνω ότι αυτό τίθεται θεωρητικά και συνεπώς δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό αλλά, εν πάση περιπτώσει, δεν συμφωνώ ότι η λήψη των συγκεκριμένων προσωρινών μέτρων καθιερώνει μία αρχή γενικής εφαρμογής έτσι ώστε να μπορεί να εκληφθεί ως ζημία.

Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του επιχειρήματος των αιτητών, προβληματίστηκα ιδιαίτερα. Αφενός, οι αιτητές κλήθηκαν να καταβάλουν το ποσό των €665.000 ως διοικητικό πρόστιμο. Αφετέρου, το ποσό που κατέβαλαν ως διοικητικό πρόστιμο δεν απορρέει ευθέως από την έκδοση της προσβαλλόμενης με την 5651/2013 πράξης αλλά από τη μη συμμόρφωση των αιτητών με αυτήν. Με άλλα λόγια εάν οι αιτητές συμμορφώνονταν άμεσα με τα προσωρινά μέτρα που διέταξαν οι καθ' ων η αίτηση, δεν θα υπήρχε μη συμμόρφωση ούτε επιβολή διοικητικού προστίμου για μη συμμόρφωση και συνεπακόλουθα, ούτε ζημία ως την προβάλλουν οι αιτητές.

Η έκδοση προσωρινών μέτρων από τους καθ' ων η αίτηση εξυπακούει την υποχρέωση των αιτητών να συμμορφωθούν με αυτά. Τυχόν διαφωνία τους ή αμφισβήτηση της νομιμότητας αυτών, μπορεί να επιλυθεί μόνο δικαστικά και όχι μέσω της μη συμμόρφωσής τους με αυτά. Κατ' επέκταση, δεν μπορεί η ζημία που προκλήθηκε στους αιτητές ως συνέπεια της δικής τους παράλειψης συμμόρφωσης να στοιχειοθετήσει ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη συνέχιση της δίκης εκεί που κατά τα άλλα η δίκη καταργείται [...].»

Το Πρωτόδικο Δικαστήριο θεώρησε πως, επειδή «... αντικείμενο της 6297/2013 είναι η απόφαση επιβολής διοικητικού προστίμου στους αιτητές λόγω

μη συμμόρφωσης, κρίνω ορθότερο όπως προχωρήσω στην εξέταση και εκείνης της υπόθεσης προτού διατυπώσω την κατάληξη μου στην 5651/2013 ...».

Είναι με αυτή τη μεθοδολογική προσέγγιση που το *Πρωτόδικο Δικαστήριο* προχώρησε επέκεινα να κρίνει την τύχη της *Προσφυγής 6297/13* (για την επιβολή του διοικητικού προστίμου), και μετά την *Προσφυγή 5651/13* (για ακύρωση του *Προσωρινού Διατάγματος*).

Τούτο, μας φέρνει ακριβώς στον λόγο έφεσης 1, διά του οποίου προτάσσεται πως εσφαλμένα το *Πρωτόδικο Δικαστήριο* απέρριψε την *Προσφυγή 5651/13* «... επί το ότι οι εφεσείοντες δεν είχαν έννομον συμφέρον και/ή το ότι η δίκη κατηργήθη διότι η ισχύς του ενδιάμεσου διατάγματος της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) ημερ. 13.6.13 που προσβάλλετο έληξε χωρίς να αφήσει ζημιογόνο κατάλοιπο».

Πιο συγκεκριμένα, οι *Εφεσείοντες* λέγουν, και ορθά, ότι οι προϋποθέσεις για την επιβολή του προστίμου ήταν η νομιμότητα και η ισχύς του *Προσωρινού Διατάγματος* και η επακόλουθη παρακοή του, εισηγούμενοι πως (κατά τα γεγονότα και περιστάσεις της υπόθεσης), το *Προσωρινό Διάταγμα*, ως αυτοτελής διοικητική πράξη, δεν μπορούσε να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως ως προς τη νομιμότητα του στην *Προσφυγή 6297/13* (κατά του διοικητικού προστίμου), αφού ακύρωση του *Προσωρινού Διατάγματος* στην *Προσφυγή 5651/13* θα εκθεμελίωνε δίχως άλλο και την απόφαση για την επιβολή του διοικητικού προστίμου.

Με κάθε σεβασμό, το *Πρωτόδικο Δικαστήριο* θα έπρεπε, *πρώτα* να εξετάσει τα περί νομιμότητας έκδοσης του *Προσωρινού Διατάγματος* στην *Προσφυγή 5651/13* και μόνο τότε (αναλόγως των διαπιστώσεων του), να προχωρήσει σε όσα είχε δικαιοδοσία και αρμοδιότητα να αναδιφήσει αναφορικά προς την παρακοή και τα του διοικητικού προστίμου στην *Προσφυγή 6297/13*.

Αυτό πρόσταζε η δικαική λογική τάξη, υπό τις συνθήκες.

Δεν έπραξε έτσι το *Πρωτόδικο Δικαστήριο*.

Απεναντίας, συνέμειξε κατά τρόπο μη ορθό τα περί νομιμότητας έκδοσης του *Προσωρινού Διατάγματος*, με όσα σχετίζονταν προς τα της παρακοής του, προσθέτοντας τουτέστιν στοιχεία άσχετα προς τις εναντιώσεις για την έκδοση του, δίχως κιάλας το *Πρωτόδικο Δικαστήριο* να αποφανθεί επί του **Άρθρου 28, Ν.13(Ι)/08**, που απάρτισε τη νομική βάση έκδοσης του *Προσωρινού Διατάγματος*, και δη για το αν στοιχειοθετούνταν ευλόγως ισχυρή εκ πρώτης όψεως υπόθεση παράβασης των **Άρθρων 3 και 6, Ν.13(Ι)/08**, αν η περίπτωση ήταν επείγουσα, και αν υπήρχε σοβαρός κίνδυνος ανεπανόρθωτης βλάβης για τα συμφέροντα τού υποβάλλοντος τη σχετική αίτηση (εδώ της *Primetel*), ή για το δημόσιο συμφέρον.

Το *Πρωτόδικο Δικαστήριο* αποσύνδεσε τις όποιες συνέπειες θα είχε το αποτέλεσμα της διαδικασίας που οδήγησε στην έκδοση του *Προσωρινού Διατάγματος*, από την παρακοή του, με το σκεπτικό πως, ούτως ή άλλως, η επιβολή ποινής στο πλαίσιο της παρακοής θα είχε ως αιτιολογική βάση την παρακοή αφ' εαυτής ασχέτως αν, τελικώς, το διάταγμα παραμεριζόταν.

Μολαταύτα, η επιβολή ποινής για την παρακοή διατάγματος δεν υποδηλοί ότι το τελευταίο παύει να ισχύει ώστε ο δεσμευόμενος να μην έχει έννομο συμφέρον να αμφισβητήσει τη νομιμότητα του. Αλλιώς, ο δεσμευόμενος θα βρισκόταν, δυνητικώς, αντιμέτωπος με συνεχείς αιτήσεις παρακοής χωρίς να έχει δικαίωμα να προσβάλει το διάταγμα.

Άλλωστε, έστω και αν το ακυρωτικό δικαστήριο - ως υποδείχθηκε στην *Αζίνας ν. Δημοκρατίας (1999) 3 Α.Α.Δ. 508, 513-516* και στην *Κρητιώτη ν. Δημοκρατίας (1999) 3 Α.Α.Δ. 778, 783-786* - δεν έχει αρμοδιότητα να ελέγχει την αυστηρότητα της ποινής ή την υποκειμενική εκτίμηση των γεγονότων από το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο, μπορεί εντούτοις να παρέμβει εάν διαπιστώσει κατάχρηση διακριτικής ευχέρειας ή πλάνη περί τα πράγματα.

Επιπλέον, δυνατόν να υπεισεέλθει συναφώς ως αποτιμήσιμος γνώμονας, και η παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, με βάση τη συνεκτίμηση της βαρύτητας της παράβασης και της επιβαλλόμενης ποινής. Τούτο, γιατί, δεν θα μπορούσε να στερηθεί της ευκαιρίας ο τιμωρούμενος με διοικητικό πρόστιμο ως εκ της παρακοής, να αντιτεθεί δικαστικώς στο σχετικό διάταγμα υπ' αυτή την έννοια. Συνεπώς, η απόφαση επί της νομιμότητας και της τύχης του διατάγματος παραμένει κατ' αρχήν αναγκαία και εν πάση περιπτώσει σημαντική (*Συμβούλιο Εφέσεων Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης και Άλλοι ν. Παναγή και Άλλων, Α.Ε. 47/14, ημ. 25.2.21, Γεωργιάδης ν. Δημοκρατίας (2000) 3 Α.Α.Δ. 515, 521-523*).

Επομένως, η πρωτόδικη αξιολογική μέθοδος είχε εν προκειμένω αντίκτυπο στον γενικότερο τρόπο που το *Πρωτόδικο Δικαστήριο* πραγματεύτηκε τις συνεκδικαζόμενες *Προσφυγές* (βλ. κατ' αναλογία, *Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας v. Α.Ι.Κ. και Άλλων, Π.Ε. 142/19, ημ. 21.9.22*).

Δοθείσης της ευκαιρίας, δεν μπορούμε παρά να επιστήσουμε την προσοχή στη σημαντικότητα τού να τηρείται, στην κάθε ανάλογη περίπτωση, η αναγκαία συλλογιστική σειρά και δομή πραγμάτευσης των εκάστοτε επίδικων ζητημάτων, με κατά νουν τα δικονομικά δεδομένα, ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία οξύμων ή ανακόλουθων δικαστικών συμπερασμάτων.

Η νομολογία - και αυτό ισχύει οριζοντίως και ανεξαρτήτως δικαιοδοτικών παραμέτρων - βρίθει τέτοιων παρατηρήσεων και περιπτώσεων όπου η παραβίαση της αξιολογικής ακολουθίας των πραγμάτων οδήγησε ή λογίστηκε πως μπορούσε να οδηγήσει σε ανατροπή της πρωτόδικης κρίσης.

Για παράδειγμα, στην *Kondratjev v. Αστυνομίας (2013) 2 Α.Α.Δ. 551, 561*, το Ανώτατο Δικαστήριο (Εφετείο) παραμέρισε καταδίκη για βιασμό και άσεμνη επίθεση διατάζοντας επανεκδίκαση λόγω του ότι το πρωτόδικο δικαστήριο έκρινε τελειωτικώς την αξιοπιστία της παραπονούμενης πριν διερευνήσει αν η μαρτυρία μπορούσε να γίνει δεκτή χωρίς ενίσχυση και προτού διερευνήσει κατά πόσο υπήρχε διαθέσιμη ενισχυτική μαρτυρία.

Στην *Δημοκρατία v. Α.Κ. Χατζηιωάννου (2005) 3 Α.Α.Δ. 467, 472*, αποφασίστηκε (κλασικά) πως το πρωτόδικο δικαστήριο θα έπρεπε πρώτα να

διαγνώσει το θέμα του έννομου συμφέροντος - αφού η ύπαρξη του συγκροτεί υποκειμενική προϋπόθεση για ενεργοποίηση της δικαιοδοσίας τού (πάλαι ποτέ) Ανωτάτου Δικαστηρίου κάτω από το *Άρθρο 146 του Συντάγματος* - πριν από την εξέταση των λόγων ακύρωσης.

Στην *Αντωνίου ν. Κλασιή (2002) 1(B) Α.Α.Δ. 995, 998-999*, το Ανώτατο Δικαστήριο (Εφετείο) θεώρησε ότι το πρωτόδικο δικαστήριο ακολούθησε λανθασμένη διαδικασία επιλέγοντας να μην επιληφθεί *πρώτα* της κατατεθειμένης αίτησης τροποποίησης και *μετά* του τεθέντος αιτήματος αναβολής ακρόασης της αγωγής.

Στην *Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ν. Θεοδώρου (1997) 2 Α.Α.Δ. 1, 6*, κρίθηκε ότι το πρωτόδικο δικαστήριο έπρεπε να αποφασίσει *πρώτα* το ύψος της ποινής φυλάκισης και *όστερα* την όποια αναστολή της.

Υπάρχει όμως και κάτι άλλο, το οποίο πλήττει προσέτι την ορθότητα της πρωτόδικης απόφασης σε σχέση προς την ύπαρξη έννομου συμφέροντος (στη βάση ότι η δίκη καταργήθηκε μια και η ισχύς του *Προσωρινού Διατάγματος* έληξε αφού δεν υφίστατο κατ' ουσίαν οποιοδήποτε κατάλοιπο ζημιάς).

Η κρίση τούτη δεν αιτιολογήθηκε σωστά από το *Πρωτόδικο Δικαστήριο* αφού, εκτός των άλλων, κατά τη μόρφωση της, τούτο δεν εξέτασε - πόσω μάλλον διαφοροποίησε - την *Χαλλουμής ΠΟΑ Βιομηχανία Γάλακτος Λίμιτεδ και Άλλων ν. Δημοκρατίας, Υπόθ. Αρ. 1515/12, ημ. 4.8.15*, όπου κρίθηκε, στα γεγονότα της, ότι η επιβολή προστίμου είναι αφεαυτής επαρκής «... για να θεωρηθεί πως

υπάρχει κατάλοιπο ζημιάς για τους αιτητές ώστε η προσφυγή να διατηρεί το αντικείμενο της ...».

Κατ' ακολουθίαν, η απόληξη του *Πρωτόδικου Δικαστηρίου*, υπό την οπτική που παραθέσαμε - ότι η *Προσφυγή 5651/13* «... απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω κατάργησης της δίκης ...» - δεν προέκυψε κατόπιν ορθής μεθοδολογικής διεργασίας.

Αυτό, διότι - ως συνάγεται εκ του ίδιου του σκεπτικού του *Πρωτόδικου Δικαστηρίου* - τα αφορώντα στην παρακοή του *Προσωρινού Διατάγματος* (με τα της παρακοής του να αμφισβητούνται και διά του λόγου έφεσης 4), συναρτώταν άμεσα προς τα γεγονότα που αφορούσαν στα της έκδοσης και νομιμότητας του *Προσωρινού Διατάγματος* και ύπαρξης κατάλοιπου ζημιάς στους *Εφεσείοντες* εξαιτίας της απόφασης των *Εφεσίβλητων* επί της αφορώσας καταγγελίας την 5.3.15.

Είχε έτσι σημασία να αποφασιστούν σε πρώτο στάδιο και όχι πρωθύστερα, τα όσα κατέστησαν επίμαχα διά της *Προσφυγής 5651/13* (για το *Προσωρινό Διάταγμα*), και κατοπινά, εκείνα που ενδιέφεραν στην *Προσφυγή 6297/13* (για την επιβολή του διοικητικού προστίμου και τη φερόμενη παρακοή των *Εφεσειόντων*), με την αντίθετη πρωτόδικη επιλογή, να αφήνει, αυστηρώς βάσει των γεγονότων της υπόθεσης (και συνεκδίκασης των *Προσφυγών*), αδικαιολογήτως αναπάντητες τις εναντιώσεις των *Εφεσειόντων* εν σχέσει προς το *Προσωρινό Διάταγμα* και όσα οδήγησαν στα ευρήματα για παρακοή και τιμωρία τους.

Ο λόγος έφεσης I επιτυγχάνει.

Τούτου δοθέντος, ως εκ της καταλυτικής επίδρασης της κατάληξης και της επιμόλυνσης της πρωτόδικης προσέγγισης σε όλο τα φάσμα της, δεν θα ήταν λελογισμένο να ασχοληθούμε με τους υπόλοιπους λόγους έφεσης.

Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται.

Το ίδιο, και η πρωτόδικη διαταγή για τα έξοδα.

Διατάζεται επανεκδίκαση της υπόθεσης από το Διοικητικό Δικαστήριο, με την ίδια σύνθεση, το ταχύτερο δυνατόν.

Επιδικάζουμε υπέρ των Εφεσειόντων και εναντίον των Εφεσίβλητων έξοδα, όπως αυτά θα υπολογιστούν από την Πρωτοκολλητή και θα εγκριθούν από το Δικαστήριο.

Τ.Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Δ.

Ν.Γ. ΣΑΝΤΗΣ, Δ.

Μ. ΚΑΛΛΙΓΕΡΟΥ, Δ.

/μκε